

Ve Žďáře zakládal městskou policii

Před jednácti lety se podílel na tvorbě zákona o městské policii, ve Žďáře byl pak jejím historicky prvním vedoucím.

■ Lenka Kopčáková

Za úplnými začátky práce žďárských strážníků se pro ŽN ohlíží dnes 79letý Antonín Chroust. Přijal pozvání k nám do redakce.

Městské policii ve Žďáře je letos už 30 let. Zastupitelé města ji ustanovili v předjaří 1992 obecně závaznou vyhláškou poté, co koncem roku 1991 Česká národní rada přijala zákon o obecní policii.

Na samém začátku

V hektických letech po sametové revoluci měl Antonín Chroust na starosti hned několik agend městského úřadu.

„Starosta Otto Žurek mne 5. 2. 1991 poslal do Brna na sraz zakladatelů městských policií. Tehdy byla taková euforie, nahradit socialistickou Veřejnou bezpečnost a novou složku uzpůsobit potřebám města,“ ohlíží se spoluzakladatel.

Na budoucích vedoucích bylo připravit zákon o městské policii, aby jí bylo na základě čeho zřídit.

„Každý z nás dostal nějaký úkol k návrhům a připomínkovaní, půl roku jsme na tom dělali a několikrát se nad návrhy sešli,“ vzpomíná A. Chroust.

Snahou bylo navrátit prvorepublikovou tradici policajtů, kteří se starají o své okrsky. Při tvorbě zákona ale nebylo nic z prvorepublikového pojetí využitelné.

„Šli jsme po své linii a snažili se do zákona dostat charakteristiku pojmů městská policie, strážník a jeho pravomoci. Aby byl velitelem MP vždy starosta města,“ vysvětluje pamětník.

Navrhovatelé prosazovali pro strážníky kompetence podobné státní policii. „Ale zákonodárci se nás tehdy báli a tak naše pravomoci hrubě okleštili. Nebyly nám přiznány pravomoci na silnici, zpočátku jsme ani nesměli nosit zbraň – což se po pěti letech změnilo,“ uvádí Antonín Chroust. Ještě za něho se prý zákon o MP značně vyvíjel a doplňoval. Dnes je úplně jiný.

První strážníci

Do léta roku 1991 dostal Antonín Chroust úkol přijmout první strážníky. Ti museli mj. vykonat psychotesty vedené tehdy ještě Veřejnou bezpečností. Složka totalitního Sboru národní bezpečnosti byla přeměněna v Policii ČR až 15. července 1991.

Z asi 30 zájemců o práci strážníka při psychotestech prošli jen čtyři. Do oficiálního zřízení městské policie však nebyli strážníky, ale pověřenými pracovníky MěÚ.

„Shodou okolností ten, který udělal testy nejlépe, propadl tehdejší mánii-hraní automatů. Byl už pro službu nevěrohodný, nakonec skončil v kriminále.“

Zůstali mi tři: Luboš Skřivánek, Jarda Hedvičák a strážník se služební číslem 4. Zastřelil se po odchodu

HISTORICKY první vedoucí žďárských strážníků Antonín Chroust vzpomíná po 30 letech.

Foto: Lenka Kopčáková

od MP k soukromé bezpečnostní službě,“ konstatuje bývalý vedoucí.

O to větší kladl důraz na psychotesty. Adept musel být i fyzicky zdatný. Během let se podmínky pro práci v MP stále zpříšňovaly, strážníci dnes musí mít maturitu.

Zástupci budoucích městských policií se dohodli na podobě uniformy v černých tónech, k tomu šestihrannou brigádýrku.

„My ve Žďáře jsme měli modročerné kalhoty a černou bundu, v zimě dokonce koženou. Jenže brigádýrka byla při zásahu dost nepraktická,“ ohlíží se Chroust. Dnes již mají strážníci uniformy z prodyšného funkčního materiálu a často kšiltovky.

Profesní příběh z porevolučních časů

V záprahu

Antonín Chroust krom městské policie vedl na úřadu komunální služby, místní komunikace, evidenci obyvatel, přestupkovou komisi a civilní ochranu. „Byl to hrozný stres. Tam jsem si taky uhnal cukrovku,“ ohlíží se dnešní penzista.

Zvláště vzpomíná na náročné změny vyhlášek města. Vše socialistické muselo pryč. Nad úpravami vyhlášek do intencí platných zákonů vysedával Antonín Chroust mnohdy až do rána. „Zpočátku jsme tvořili tzv. na koleně. Velmi mi tehdy po právní stránce pomáhal doktor Jirman, který byl zastupitel,“ oceňuje.

Strážník se nesměl bát rány

V uvolněném porevolučním období se dle Antonína Chrousta objevovaly ve Žďáře hektické party, které provokovaly a rozbíjely hospody.

Vzpomíná na jeden zásah v Labuti, kam naběhlo asi pět chlapů a

začali vše demolovat. Strážníci to měli ze služebny nejlíže a vyrazili všichni čtyři. Už tam byli i státní policisté. Jeden z bandy se vrhl na vedoucího strážníka.

„Myslel, že jako nejstarší to neustojím. Ale popadl jsem ho, otočil se s ním a hodil ho přes rameno. Policista od státních si mě pak dobíral – no, vždyť ty ty to umíš...“, usmívá se ještě dnes.

Služební psi

Velkými partáky při službě žďárských strážníků byli od začátku služební psi. Antonín Chroust preferoval zkušené pejskaře. „Za mne jsme měli čtyři služební psy. Do každé noční směny chodil psovod se psem,“ vysvětluje.

Ze všech služebních psů prý nejvíce vzpomíná na německého ovčáka jménem Gat psovoda Rudolfa Fuchse. „Velmi obezřetný a chytrý pes. Vyčítal jsem kolegovi, že nenechal psa připustit, aby měl potomky,“ říká Chroust.

Později, vůbec první žena u žďárské MP, Anita Plocková přivedla fenu francouzského briarda, což bylo tehdy nevidané. V Čechách bývali se službou u policie spojování výhradně němečtí ovčáci. Ale briardy s oblibou využívá např. francouzská armáda. Mají výborný sluch a uplatní se zejména jako vyhledávací zraněných a zasypávacích.

Stálé stěhování služebny

První služebnu měli strážníci ve foyer starého úřadu, ale když tu město chtělo zřídit svoji informační kancelář, městská policie se stěhovala do suterénu divadla.

„Šatnu jsme měli u výměníku, bylo tam hrozná páry a horka. Nepříjemné období,“ ohlíží se A. Chroust. Po pár letech se městská policie stěhovala do úzkého patrového domu ve spodní části náměstí Republiky.

Sice tam mnoho místa nebylo, ale výhodou byla pozice přímo v centru.

Jako úplnou novinku zřizovali centrální kamerový systém. Po městě byly zprvu čtyři kamery: na náměstí, na budově MěÚ, na budově pošty pro pěší zónu a na budově MP. Výstup z kamer sledovala služba na obrazovkách ve služebně. „Byl to pokrok, centrum jsme měli jako na talíři,“ vzpomíná tehdejší hlavní strážník. K poslednímu stěhování MP došlo v roce 2007 do zmodernizované budovy naproti bývalé 1. ZŠ.

Rasistická vražda

Na pouťovou noc 14. května 1995 Antonín Chroust nikdy nezapomene. V domku na Farských humnech tehdy skupina rasistických násilníků ubila baseballovými holemi 42letého Roma Tibora Berkiho, když ve svém domě bránil rodinu.

Hned se zvedla vlna protestů po celé zemi. Do Žďáru se rozjeli zástupci romské iniciativy a protirasističtí aktivisté. Byli přijati na tehdejší okresním úřadu.

„Jedna mladá romská aktivistka při diskusi ve foyer zdůrazňovala lidská práva a diskriminaci. Já se jí snažil vysvětlit, že základem je vzdělání. A pokud nebudou romští rodiče posílat své děti do školy, bude tato skupina spodinou společností,“ vzpomíná Antonín Chroust s tím, že argumenty přijala bez výhrad.

Pak ale dle svých slov udělal hroznou chybu. Chystaný článek s podobnými úvahami vedoucí Chroust poslal omylem do místní televize.

„Ta zejména citaci o spodině společnosti nepřijemně rozmázla. Do Žďáru přijeli čtyři romští předáci ve fárech, o jakých se nám tehdy ani nezdálo. U kulatého stolu žádali mé odsouzení,“ vzpomíná na perné chvíle.

Za vedoucího městské policie se tehdy jednoznačně postavil starosta Jaromír Brychta a stěžovatelé nepochodili ani u státní zástupkyně.

„Město organizovalo pohřeb a já jej měl jako vedoucí odboru veřejného pořádku na starosti. Neraď na to vzpomínám,“ říká Antonín Chroust. Brzy poté dostal na starost jen městskou policii a agendu přestupkového oddělení.

V penzi hlídá školní přechody

V penzi je Antonín Chroust 17 let, ale ve školním roce už od rána stojí v reflexní vestě na přechodu, kudy chodí školní děti.

Od rodičů z Vodojemu dokonce obdržel pochvalné vysvědčení. S úsměvem říká, že takové ocenění bylo dojemné a vysvědčení má schované.

Z naší schůzky v letním dni Antonín Chroust pospíchal rovnou k úlům. Včelař již 39 let. Zrovna byl čas medobraní a to má včelař napilno. „Včely mám na zahrádce u hvězdárny. Jsou pro mne takovým psychickým relaxem,“ vyznává se.